

אִוִּירָא קְדִישָׁא וְרוּחָא קְדִישָׁא אֲתַעְדִּי מִנִּיּוּהוּ, וַיִּנְקִי
מֵאִוִּירָא וְרוּחָא דְרִשׁוּתָא אַחְרָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא
דְּקָשֶׁת אֲתַחֲוֵי עֲלֵיהוּ, וְלֹא אֵינוֹן פְּדֹאי לְמַחְמֵי סִבְר
אַנְפּוּי (ס"א ד'אלהו), כֹּל שְׂכֵן סִבְר אַנְפִּין אַחְרֵינִין.

אַבְל דָּא מְהֵנֵיא לְהוּ, דְּאַנָּא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא וְאַנָּא
סִימְנָא (נ"א סְמִכָא) בְּעֵלְמָא, דְּהָא בְּחַיִּי לָא יִתִּיב
עֵלְמָא בְּצַעְרָא, וְלֹא אֲתֵדֵן בְּדֵינָא דְלַעִילָא, בְּתֵרָאי
לָא יְקוּם דָּרָא כְּדָרָא דָּא. וְזִמִּין עֵלְמָא דְלָא יִשְׁתַּפַּח
מָאן דִּיגִין עֲלֵיהוּ, וְכֹל אַנְפִּין חֲצִיפִין יִשְׁתַּכְּחוּן בֵּין
לַעִילָא בֵּין לְתַתָּא. לַעִילָא, בְּחוּבֵייהוּ דְלְתַתָּא,
וְחֲצִיפוּתָא דְלְהוּן.

וְזַמִּינִין בְּנֵי עֵלְמָא דְצִוּוּחִין, וְלִית מָאן דִּי־שִׁנַּח
עֲלֵיהוּ. יִתְדְרוֹן רִישָׁא לְכָל סְטְרֵי עֵלְמָא,
וְלֹא יִתּוּבוֹן בְּאַסּוּוּתָא. אַבְל חַד אָסוּתָא אֲשַׁבְּחָנָא לְהוּ

לשון הקודש

הוה. ועתיד העולם שלא ימצא מי שיגן עליהם, וכל הפנים החצופות ימצאו בין למעלה בין למטה. למעלה - בחטאי התחתונים והחצפה שלהם.

ועתידים בני העולם לצוות, ואין מי שישגיח עליהם. יתוירו ראש לכל הרוחות של העולם, ולא ישובו עם רפואה. אבל רפואה אחת מצאתי להם

עברה מהם, ויונקים אויר ורוח של רשות אחרת. ולא עוד, אלא שגראית עליהם קשת, ואינם פדאים לראות סבר פניו ושל אלהו, כל שכן סבר פנים אחרות.

אבל זה מועיל להם שאני מצוי בעולם ואני סימן ותומך בעולם, שהרי בחיי לא ישב העולם בצער, ולא גדון בדין שלמעלה, אחרי לא יקום דור כמו הדור

בְּעֶלְמָא וְלֹא יִתִּיר, בְּתֵהוּא אֲתֵר דִּישְׁתַּבְּחוּן אֵינּוּן
 דְּלֶעָאן בְּאוּרֵייתָא, וְאִשְׁתַּבַּח בֵּינֵיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה דְּלֹא
 מִשְׁתַּקֵּר בֵּיהּ. כִּד מִפְּקֵי תַּאי, בְּגִינֵיהּ מִתְעָרִי עֲלָאי
 וְתַתָּאי. וְכָל שְׁפָן אֵי אִכְתִּיב בֵּיהּ שְׁמָא קִדִּישָׁא כְּדָקָא
 חֲזִי, וְהָא אוֹלִיפְנָא מְלָה.

וְוִי לְדָרָא דְּאִתְגַּלְיָא בֵּינֵיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה, וְלֹא
 מִתְעָרִי עֲלֵיהּ לְעִילָא וְתַתָּא. מָאן אִתְעָר עֲלֵיהּ
 בְּשַׁעְתָּא דְּעֶלְמָא בְּצַעְרָא טְפִי, וְאַצְטְרִיךְ עֶלְמָא
 לְמִטְרָא, וְאַצְטְרִיךְ לְאַנְגְּלָאָה סֵפֶר תּוֹרָה יִתִּיר
 בְּדוּחְקָא דְּעֶלְמָא.

דְּכִד עֶלְמָא בְּצַעְרָא, וּבְעָאן בְּנֵי נָשָׂא רַחֲמִין עֲלֵי
 קַבְרֵי, כְּלָהוּ מִתִּין מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, דְּהָא נִפְשָׁא
 אִקְדִּימַת וּמוֹדְעָא לְרוּחָא, דְּהָא סֵפֶר תּוֹרָה אִשְׁתַּבַּח
 בְּנִלוּתָא, דְּאֵיגְלִי בְּדוּחְקָא דְּעֶלְמָא, וְחֵיָא אֲתָאן
 וּבְעָאן רַחֲמִי.

לשון הקודש

ולא מתעוררים עליו למעלה ולמטה. מי
 מתעורר עליו בשעה שהעולם בצער
 יתר, והעולם צריך למטר, וצריך להגלות
 ספר תורה יותר בצער העולם.

שפא אשר העולם בצער ומבקשים בני
 אדם רחמים על הקברים, כל המתים
 מתעוררים עליו, שהרי הנפש מקדימה
 ומודיעה לרוח, שהרי ספר תורה נמצא

בעולם ולא יותר, באותו מקום שימצאו
 אותם שעוסקים בתורה, ונמצא ביניהם
 ספר תורה שאין בו שקר, כשמוציאים
 אותו, בגללו מתעוררים עליונים
 ותחתונים. וכל שפן אם נכתב בו השם
 הקדוש בראוי, והרי כבר למדנו את
 הדבר.

אזי לדור שהתגלה ביניהם ספר תורה,

בְּדִין רוּחָא מוֹדְעָא לְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר, וְחָס עַל
 עֲלָמָא, וְדָא עַל גְּלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה מֵאֲתֵרִיהּ, וְחֵיִיא
 אֲתִין לְמַבְעֵי רַחֲמֵי עַל קַבְרֵי מִתֵּי. וְוֵי לְדָרָא אִי
 אֲעֻטְרִיךְ סֵפֶר תּוֹרָה לְאֲנְלָאָה לִיהּ מֵאֲתֵר לְאֲתֵר,
 אֲפִילוּ מִבֵּי בְּנִישְׁתָּא לְבֵי בְּנִישְׁתָּא, דְהָא לָא אֲשַׁתְּבַח
 בִּינֵיהוּ עַל מַה יִּשְׁגָּחוּן עֲלֵיהוּ.

וְדָא לָא יִדְעִין בְּלָחוּ בְּנֵי נָשָׂא, דְהָא שְׂכִינְתָּא בְּד
 אֲתַגְלִיִּיא גְלוּתָא בְּתֵרָאָה. עַד לָא תִסְתַּלַּק
 לְעֵילָא, מַה כְּתִיב, ^(ירמיה ט) מִי יִתְנַנֵּי בַמְדָבָר מְלוֹן
 אֲוֵרָחִים. לְבַתָּר בְּזִמְנָא דְדַחֲקָא אֲשַׁתְּבַח טְפֵי בְעֲלָמָא,
 תַּמָּן אֲשַׁתְּבַחַת, וּבְגְלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, תַּמָּן הִיא,
 וְכֻלָּא מִתְעַרִּין עֲלֵיהּ, עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.

לשון הקודש

יִשְׁגָּחוּ עֲלֵיהֶם.

וְאֵת זֶה לֹא יוֹדְעִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁהֵרִי
 שְׂכִינָה, כְּשֶׁגָּלְתָה גְלוּת אַחֲרוֹנָה, עַד
 שֶׁלֹּא עָלְתָה לְמַעְלָה מַה כְּתוּב? ^(ירמיה ט) מִי
 יִתְנַנֵּי בַמְדָבָר מְלוֹן אֲוֵרָחִים. אַחַר כֵּן
 בְּזִמְן שֶׁדַּחֲקָ רַב נִמְצָא בְעוֹלָם, הִיא
 נִמְצָאת שָׁם, וּבְגְלוּת שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה שָׁם
 הִיא, וְהַכֵּל מִתְעוֹרְרִים עֲלֶיהָ, עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּוֹנִים.

בְּגְלוּת, שֶׁהִגְלָה בְּצַעַר הָעוֹלָם, וְהַחַיִּים
 בָּאִים וּמִבְקָשִׁים רַחֲמִים.

וְאֵז הַרוּחַ מוֹדְעָה לְנִשְׁמָה, וְהַנִּשְׁמָה
 לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִתְעוֹרֵר וְחָס עַל הָעוֹלָם, וְזֶה עַל
 גְּלוּת סֵפֶר תּוֹרָה מִמְקוֹמוֹ, וְהַחַיִּים בָּאִים
 לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל קַבְרֵי הַמֵּתִים. אוֹי
 לְדוֹר אִם אֶרֶיךְ סֵפֶר תּוֹרָה לְהִגְלוּתוֹ
 מִמְקוֹם לְמְקוֹם, וְאֲפִלוּ מִבֵּית כְּנֻסַת לְבֵית
 כְּנֻסַת, שֶׁהֵרִי לֹא נִמְצָא בִּינֵיהֶם עַל מַה

אמר רבי שמעון, אי הני בבלי טפשי, ינדעון
 מלין דרזי דחכמתא, על מה קאים עלמא,
 וסמכוי על מה קא מתרגשן, פד ישתפח פדוחקא,
 ינדעון שבהא דרב (המנונא) ייבא סבא, פד אשתפח
 בינייהו, ולא הוו ידעי שבחיה. והא אשפחנא מלוי
 מתקשרן במלוי דשלמה מלבא, ברזא עלאה
 דחכמתא, ואינון לא הוו ידעי שבחיה.

והשתא אזלין בתר מלי דחכמתא, ולית מאן
 דקאים עליה, ולית מאן דקרי. ועם כל
 דא, אית בינייהו פקחין בעבורא דשתא
 ובקביעותא דירחי, אף על גב דלא אתייהוב להו,
 ולא אתמסר בידייהו.

תנינן, תריסר ירחי, האי נפש איהי מתקשרא
 בגופא פקברא, ואתדנו בדינא כחדא, פר

 לשון הקודש

עליון של החכמה, והם לא היו יודעים
 את שבחו.

ועכשו הולכים אחר דברי חכמה,
 ואין מי שעומד עליה ואין מי שקורא,
 ועם כל זה יש ביניהם פקחים בעבור
 שגה וקביעת החדשים, אף על גב שלא
 נתן להם ולא נמסר בידיהם.

שנינו, שנים עשר חדש הנפש הוו

אמר רבי שמעון, אם הפבלים
 הטפשים הללו ידעו דברים של סודות
 החכמה על מה עומד העולם, ותומכו
 על מה מתרגשים בשווא נמצא בצער,
 אז ידעו שבחו של רב והמנונא ייבא
 הזקן פאשר היה מצוי ביניהם ולא היו
 יודעים את שבחו. והרי מצאנו דברים
 שלו קשורים לדברי שלמה המלך בסוד

הָיָא נֶפֶשׁ דְּצַדִּיקָיָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּתָּהּ, וְזַמְינָא
בְּקַבְרָא, וַיֵּדַע בְּצַעְרָא דִּילֵיהּ, וּבְצַעְרָא דְחַיֵּי יַדַּע (ס"א)
לֹא יָדַע, וְלֹא אֶשְׁתַּדְּלַת עַלֵּיהּוּ.

וּלְבַתָּר תְּרִיסַר יָרְחֵי, אֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא חַד, וְאַזִּיל
וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וַיֵּדַע מִן רוּחָא מַה דִּידַע,
וְאֶשְׁתַּדְּל צַעְרָא לְעֵלְמָא, וְלִמְבַעֵי רַחֲמֵי, וְלִמְנַדַּע (לְחָא)
צַעְרָא דְחַיֵּי.

וּמֵאן אֶתְעַר לְכָל הָאֵי, בְּזַמְנָא דְאֵית זַפָּאָה, דְּאוּדַע
לְחוּ בְּדָקָא יְאוּת, וְהַהוּא זַפָּאָה אֶשְׁתַּמּוּדַע
בִּינֵיהּוּ. דְּתַנָּיָא, זַפָּאָה כַּד אֶשְׁתַּאֲר בְּעֵלְמָא, בֵּין חַיָּיא,
וּבֵין מִיתָיָא אֶשְׁתַּמּוּדַע, דְּהָא כָּל יוֹמָא מְכַרְוֵי עֲלֵיהּ
בִּינֵיהּוּ, וְכַד צַעְרָא טָפִי בְּעֵלְמָא, וְהוּא לָא יָכִיל
לְאַנְנָא עַל דְרָא, הוּא אוּדַע לְחוּ צַעְרָא דְעֵלְמָא.

לשון הקודש

צַעְרָם שֶׁל הַחַיִּים.
וּמִי מֵתְעוֹרֵר לְכָל זֶה? בְּזַמַּן שֵׁשׁ צַדִּיק
שֶׁמוֹדִיעַ לוֹ פְּרָאוּי, וְאוֹתוֹ צַדִּיק נוֹדַע
בִּינֵיהֶם. שְׁשֻׁנֵנוּ, צַדִּיק אֶחָד גִּשְׁאֲר
בְּעוֹלָם, בֵּין הַחַיִּים וּבֵין הַמֵּתִים הוּא
נוֹדַע, שֶׁהָרִי כָּל יוֹם מְכַרְוִים עָלָיו
בִּינֵיהֶם, וּכְשֵׁשׁ יוֹתֵר צַעַר בְּעוֹלָם וְהוּא
לֹא יָכִיל לְהִגֵּן עַל הַדּוֹר, הוּא מוֹדִיעַ
לָהֶם אֶת צַעַר הָעוֹלָם.

מֵתְקַשְׁרֵת בְּגוֹף בְּקַבְרָא, וְנִדְוָנִים בְּדִין
אֶחָד, פְּרַט לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיקִים,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחָה, וְנִמְצָאֵת בְּקַבְרָא וַיִּוֹדַעַת
בְּצַעַר שְׁלוֹ, וּבְצַעַר הַחַיִּים יוֹדַעַת וְלֹא
יודעת, וְלֹא מֵשְׁתַּדְּלַת עֲלֵיהֶם.

וְאַחַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ מֵתְלַבֵּשֵׁת
בְּלְבוּשׁ אֶחָד, וְהוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטַת
בְּעוֹלָם, וַיִּוֹדַעַת מִן הָרוּחַ מַה שֶׁהִיא
יודעת, וּמֵשְׁתַּדְּלַת עַל הַצַּעַר שֶׁל
הָעוֹלָם, וְלִבְקַשׁ רַחֲמִים, וְלִדַּעַת אֶת

וְכִד לֹא אֶשְׁתַּבַּח זַמָּאָה (דף רכה ע"ב) דְּמַכְרִיז עֲלֶיהָ
 בִּינֵייהוּ, וְלֹא אֶשְׁתַּבַּח (ד"א ל"ג בִּינֵייהוּ) מָאן דְּאֶתְעַר
 לְהוּ בְּצַעְרָא דְעֵלְמָא, אֲלֵא סֵפֶר תּוֹרָה. כְּדִין עֲלֵאי
 וְתַתָּאי מִתְעַרְרִין עֲלֵיהָ, וְעַרְיָכִין כְּלָא דִישְׁתַּכְחוּן בְּהֵיא
 זְמָנָא בְּתַשׁוּבָה. וְאִי לֹא מִשְׁתַּכְּחִי, הָא מָאֲרִי דְדִינָא
 אֶתְעַרְרוּן עֲלֵיהוּ, וְאֶפִּילוּ רוּחַ דְּנִגְתָּא דְעֵדוּן, מִתְעַרְרִין
 עֲלֵיהוּ, בְּגִינֵיהּ דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּדִאֲתַמַּר.

תָּאנָא, וְשַׁכְּבְתִי עִם אֲבוֹתַי, בְּגוֹפָא, בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא,
 בְּנִשְׁמָתָא, בְּרִתִּיכָא חֲדָא, בְּדַרְגָּא עֲלָאָה.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אֲטִימִין מִכְּלָא בְּנֵי עֵלְמָא,
 דְּלֹא יָדְעִי, וְלֹא מִשְׁגִּיחִי, וְלֹא שָׁמְעִי, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי
 בְּמִלֵּי דְעֵלְמָא. וְהִיךְ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח
 עֲלֵיהוּ בְּרַחֲמִין, בְּכָל זְמַן וְעֵדוּן, וְלִית מָאן דִּישְׁגַּח.

לשון הקודש

שְׁגִיחִי, וְשַׁכְּבְתִי עִם אֲבוֹתַי - בְּגוֹפָא,
 בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא, בְּנִשְׁמָתָא, בְּמַרְכְּבָה אַחַת,
 בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה
 אֲטוּמִים מִהַכֵּל בְּנֵי אָדָם שְׂלֵא יוֹדְעִים
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִים וְלֹא שוֹמְעִים וְלֹא
 מִסְתַּכְּלִים בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, וְאִיךְ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים בְּכָל
 זְמַן וְעֵדוּן, וְאִין מִי שְׁיִשְׁגַּח.

וְכִשְׂלֵא נִמְצָא צְדִיק בְּעוֹלָם שְׁמַכְרִיזִים
 עֲלָיו בִּינֵיהֶם, וְלֹא נִמְצָא וּבִינֵיהֶם מִי
 שְׁיַעֲוֶר אוֹתָם בְּצַעַר שֶׁל הָעוֹלָם אֲלֵא
 סֵפֶר תּוֹרָה, אִז מִתְעַרְרִים עֲלָיו עֲלִיוֹנִים
 וְתַחֲתוֹנִים, וְעַרְיָכִים כְּלָם לְהַמְצֵא
 בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּתַשׁוּבָה. וְאִם לֹא נִמְצָאִים,
 מִתְעַרְרִים עֲלֵיהֶם בְּעֵלֵי הַדִּין, וְאֶפִּילוּ
 רוּחַ שֶׁל גֵּן עֵדוּן מִתְעַרְרִים עֲלֵיהֶם מִשׁוּם
 סֵפֶר תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר.

תִּלְתַּת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, עָאֵל רוּחָא חָדָא בְּמַעְרְתָא
 דְּכַפְלָתָא, וְנָשִׁיב בְּקַבְרֵי אֲבֹתָא, וְאֲתַסְיִין כָּל
 גְּרַמִּין, וְקִיָּמִי בְּקִיּוּמָא, וְהָהוּא רוּחָא נְגִיד טָלָא
 מְלַעֲיָלָא, מִרִּישָׁא דְּמַלְכָּא, אֲתֵר דְּמִשְׁתַּפְּחֵי אֲבָהוּן
 עֲלָאֵי. וְכַד מָטִי (ס"א מִתְעַר) הָהוּא טָלָא מְנַיְיחֵוּ, מִתְעַרְרִין
 אֲבָהוּן דְּלִתְתָּא.

וְתֵאנָא, נְחִית הָהוּא טָלָא בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן, דְּרָגָא
 בְּתֵר דְּרָגָא, וּמָטִי לְגֹן עֵדֶן דְּלִתְתָּא.
 וּמִהָהוּא טָלָא, אֲתַסְחֵי בְּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאֲתַעַר
 רוּחָא חָדָא, דְּכָלִּיל בְּתֵרִין אֲתֵרִין וְסָלִיק וְשָׂאט בִּינֵי
 בוֹסְמִין, וְעֵיִל בְּפִתְחָא דְּמַעְרְתָּא, בְּדִין מִתְעַרְרִין אֲבָהוּן,
 אֵינֹון וְזִיוֹנֹון, וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי.

וְכַד אֲשַׁתַּפַּח עֲלֵמָא בְּצַעְרָא, בְּגֹן דְּאֵינֹון דְּמִיכִין עַל
 חוּבֵי עֲלֵמָא, וְהָהוּא טָלָא לָא אֲתַנְגִּיד וְלָא

לשון הקודש

ידועות, דְּרָגָא אֲתֵר דְּרָגָא, וּמַגִּיעַ לְגֹן
 הָעֵדֶן שְׁלֵמְטָה, וּמֵאוּתוֹ הַטַּל רוּחְצִים
 בְּבִשְׁמִים שֶׁל גֹּן עֵדֶן, וּמִתְעוֹרְרֵת רוּחַ
 אַחַת שְׁכֹלֹולָה בְּשֵׁתֵי אַחֲרוֹת, וְעוֹלָה
 וּמְשׁוֹטְטֵת בֵּין הַבִּשְׁמִים, וְנִכְנַסֵּת בְּפִתְחַ
 הַמַּעְרָה, וְאִז מִתְעוֹרְרִים הָאֲבוֹת, הֵם
 וְזוּנְגִיָּהֶם, וּמִבְּקָשִׁים רַחֲמִים עַל בְּנֵיהֶם.
 וְכַאֲשֶׁר נִמְצָא צֵעַר בְּעוֹלָם, מְשׁוּם
 שֶׁהֵם יֹשְׁבִים עַל חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ טַל

שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם נִכְנַסֵּת רוּחַ אַחַת
 לְמַעְרַת הַמַּכְפֵּלָה, וְנוֹשֶׁבֶת בְּקַבְרֵי
 הָאֲבוֹת, וּמִתְרַפְּאִים כָּל הָעֲצָמוֹת
 וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם, וְאוֹתָהּ רוּחַ מְשַׁפֵּיעָה
 טַל מְלַמְעָלָה מֵרֹאשׁ הַמַּלְאָךְ, מְקוּם
 שְׁנִמְצָאִים הָאֲבוֹת הָעֲלִיוֹנִים. וְכַשְׁמִנִּיעַ
 וּבְשִׁמְתְּעוֹרְרוּ אוֹתוֹ הַטַּל מֵהֶם, מִתְעוֹרְרִים
 הָאֲבוֹת שְׁלֵמְטָה.
 וְלִמְדֵנוּ שִׁיּוֹרֵד אוֹתוֹ הַטַּל בְּדַרְגּוֹת